

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudcem Tomášem Kocourkem v právní věci

žalobkyně: **J. U.**, nar. X,
státní příslušnice Arménské republiky,
bytem X,

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**,
se sídlem Nad Štolou 3, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 2. 2022, č. j. OAM-159/LE-LE05-ZA21-R2-2019,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 2. 2022, č. j. OAM-159/LE-LE05-ZA21-R2-2019, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobkyně se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým žalovaný rozhodl, že se žalobkyni mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.
2. Vydání napadeného rozhodnutí předcházelo vydání rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 3. 2020, č. j. OAM-159/LE-LE05-ZA13-2019 (dále jen „první rozhodnutí“), kterým žalovaný

rovněž rozhodl, že se žalobkyni mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu neuděluje. Zdejší soud první rozhodnutí rozsudkem ze dne 30. 6. 2021, č. j. 53 Az 10/2020 - 58 (dále jen „zrušující rozsudek“), zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, neboť dospěl k závěru, že skutkový stav, který vzal žalovaný za prokázaný, je v rozporu se spisem a vyžaduje podstatné doplnění. Konkrétně soud seznal, že žalovaný obstaral zprávy o situaci Jezídů (náboženské a národnostní menšiny, k níž se žalobkyně hlásí) v zemi původu žalobkyně, které jsou nedostačující pro závěr, že Jezídové nejsou v Arménské republice diskriminováni, ba naopak z nich vyplývá, že situace jezidské menšiny v zemi původu žalobkyně „je složitá a není jednoznačná“. Soud proto zavázal žalovaného k tomu, aby pro řádné zjištění skutkového stavu zajistil další informace. Současně soud uvedl, že za stavu takto nedostatečných skutkových zjištění nelze učinit závěr, že žalobkyně, které v zemi původu údajně hrozí nebezpečí ze strany soukromé osoby (původcem pronásledování má být její otec), měla využít všech prostředků, které jí právo země původu nabízí.

3. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný uvedl, že azyl podle § 12 písm. a) zákona o azylu žalobkyni neudělil proto, že v řízení neuvedla nic, z čeho by vyplývalo, že by jakýmkoliv způsobem v zemi původu uplatňovala politická práva. Azyl podle § 12 písm. b) zákona o azylu žalovaný žalobkyni neudělil proto, že nedospěl k závěru, že by mohla v zemi původu pociťovat důvodnou obavu z pronásledování odůvodněnou některou ze skutečností uvedených v tomto ustanovení. Žalovaný uvedl, že si v návaznosti na požadavek soudu vznesený ve zrušujícím rozsudku zajistil informace ohledně postavení Jezídů v arménské společnosti, jejich možné diskriminace ze strany státních orgánů a možnosti Jezídů domáhat se před státními orgány ochrany. Z rešerše *„Jezídové: Demografie, socio-ekonomická situace, přístup státu a postavení ve společnosti“* ze dne 30. 11. 2021 (zpracované žalovaným) vyplývá, že Jezídové jsou obecně dobře integrováni do arménské společnosti a těší se náboženské svobodě. Dle dřívějších informací bylo někdy slovo „Jezíd“ v arménské společnosti užíváno s pejorativním nádechem. Ačkoliv některé zdroje v minulosti zmiňovaly jisté problémy, např. šikanu příslušníků etnických menšin během vojenské služby, šikanu jezidských dětí ve škole nebo diskriminaci ze strany místních úřadů či bezpečnostních složek, ze zprávy Ministerstva zahraničních věcí ze dne 30. 9. 2021 k aktuálnímu postavení Jezídů v Arménii (dále také jen „zpráva MZV ČR“) vyplývá mj., že ze strany společnosti i státních institucí se Jezídům jak formálně, tak reálně dostává stejných práv jako Arménům a že (jak vyplynulo z rozhovoru s představitelem arménských Jezídů A. Š.) *„Arménie je v regionu k Jezídům zdaleka nejvděčnější zemí“*. Podobně pozitivně hodnotili postavení Jezídů i další představitelé jezidské komunity, např. Ch. Ch., předseda Národního svazu Jezídů, který otevřeně mluvil o tom, že Jezídové v zemi nečelí žádné diskriminaci. Podle zprávy Rady OSN pro lidská práva v Arménii existují „malé či žádné důkazy“ o diskriminaci Jezídů a jiných menšin. K možnostem Jezídů obrátit se v případě potřeby na policii žalovaný odkázal opětovně na zprávu MZV ČR, z níž se podává, že tato možnost vyplývá z platné právní úpravy Arménie. Přístup k policejní ochraně a efektivita vyšetřování případů se však u Jezídů neliší. Dle A. Š. jsou případy pochybení jednotlivých policistů vůči Jezídům ze zásady prošetřovány a v případě nastalých pochybení jsou vyvozovány osobní důsledky. Š. zároveň uvedl, že se za dobu svého působení v Národním svazu Jezídů nesetkal se zásadním institucionálním pochybením ze strany policie, které by „naznačovalo národnostní podtext“. Dle žalovaného měla tedy žalobkyně v případě obavy z protiprávního jednání svého otce možnost využít právní prostředky, které jí dává právní řád země původu stejně jako

kterémukoliv jinému občanu Arménie. Je nepravděpodobné, že by se policie odmítla zabývat vyhrožováním či fyzickým napadením ze strany recidivisty, který byl několikrát odsouzen, a to mj. za násilnou trestnou činnost. Dle žalovaného nelze ze skutečnosti, že policie neměla jen několik dní po ohlášení incidentu (otec žalobkyně měl spolu se svými kumpány fyzicky napadnout tchána žalobkyně a měl vyhrožovat žalobkyni a jejímu manželovi usmrcením) výsledek vyšetřování, usuzovat, že by policie nejednala. Nebyla-li žalobkyně po ohlášení incidentu spokojena s prací policie, mohla využít další možnosti ochrany, které jí právní řád země původu nabízí, např. podat stížnost u nadřízeného policejního orgánu. Na závěrech formulovaných již v prvním rozhodnutí tak žalovaný nic nezměnil. Žalovaný rovněž posoudil, zda žalobkyně nesplňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Podle něj nevyšlo najevo, že by žalobkyni hrozil trest smrti; ze zpráv o zemi původu navíc vyplývá, že trest smrti v zemi jejího původu ani uložit nelze. Žalobkyni nehrozí ani nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Žalovaný na tomto místě opět shrnul závěry o stavu policie a uvedl, že žalobkyně nevyčerpala všechny možnosti, které jí právní řád země původu k ochraně jejích práv nabízí. Samotné území země původu není zasaženo ozbrojeným konfliktem. Vycestování žalobkyně nebude v rozporu s mezinárodními závazky ČR. Žalovaný proto neshledal ani důvod pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu.

Obsah žaloby a vyjádření k žalobě

4. Žalobkyně nesouhlasí se závěrem, že jednání, které popsala ve své žádosti, není možné kvalifikovat jako pronásledování. Žalobkyně je v zemi původu součástí jezidské menšiny. Žalobkyně se svým manželem čelila intenzivnímu tlaku ze strany svého otce, který jim vyhrožuje smrtí. Podle jezidských tradic je totiž ke sňatku dcery potřebný souhlas jejího otce. Otec se sňatkem žalobkyně nesouhlasil, žalobkyně se přesto provdala, a to bez otcova vědomí. Přestěhovala se s manželem z obce, kde spolu bydleli, do Jerevanu, i tam je však otec a jeho „kriminální kamarádi“ našli. Mezi otcem žalobkyně a otcem jejího manžela došlo k potyčce, při níž byl manželův otec zbit do bezvědomí a měl zlomenou ruku. Incident byl hlášen policii, avšak policejní orgány na toto ohlášení nikterak nereagovaly. Žalobkyně tvrdí, že policie v zemi původu Jezídy považuje za nevzdělané, nevyvinuté, neplnohodnotné lidi. Žalobkyně s manželem nemohli svůj problém vyřešit ani vnitřním přesídlením, protože její otec by je našel kdekoliv. Tento skutkový stav podle žalobkyně spadá pod definici pronásledování uvedenou v § 2 odst. 4 zákona o azylu [příp. čl. 9 odst. 2 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2011/95/EU o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“)], a je tak důvodem pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalobkyně dále poukázala na čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice, podle něž je závažným ukazatelem odůvodněnosti obav žadatele z pronásledování to, že žadatel již byl pronásledován, ledaže existují závažné důvody se domnívat, že pronásledování se již nebude opakovat. Žalovaný uzavřel, že žalobkyni uváděný incident byl pouze ojedinělý a nahodilý, dle žalobkyně však jde o ničím nepodložená tvrzení. Žalovaný tak v rozporu s § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Přijaté řešení pak není v souladu s veřejným zájmem a rozhodnutí neodpovídá okolnostem daného případu; napadené rozhodnutí tak není ani v souladu s § 2 odst. 4 správního řádu. Žalovaný

nakonec nezohlednil skutečnosti hovořící ve prospěch žalobkyně a nepřihlédl ke všemu, co vyšlo v řízení najevo; napadené rozhodnutí je tak v rozporu též s § 50 odst. 4 správního řádu.

5. Žalobkyně dále připomněla závěry zdejšího soudu uvedené ve zrušujícím rozsudku: z dostupných zpráv o zemi původu nevyplývá, že by se žalobkyni v zemi původu mohlo dostat účinné ochrany, naopak jsou v těchto zprávách uvedeny zmínky o diskriminaci a marginalizaci Jezídů v různých oblastech života. Názor soudu, jenž žalovaného zavázal k tomu, aby o dostupnosti vnitřní ochrany Jezídům zjistil více informací, si však žalovaný vyložil v rozporu s § 3 správního řádu tak, že má shromáždit informace podporující jeho první (zamítavé) rozhodnutí. V podkladech pro vydání napadeného rozhodnutí chybí jakékoliv nezávislé zprávy od mezinárodních institucí či renomovaných neziskových organizací. Shromážděné zprávy (vlastní rešerše žalovaného a zpráva MZV ČR) nejsou pro zjištění skutkového stavu dostačující, zejména nesplňují kritéria transparentnosti a nestrannosti, a nejsou tedy zprávami o zemi původu ve smyslu § 23c písm. c) zákona o azylu. Žalobkyně se udivuje nad tím, že zatímco dřívější zprávy o zemi původu pojednávaly o šikaně a diskriminaci Jezídů v různých sférách života, nově žalovaným obstarané zprávy tyto jevy již nezmiňují. Žalobkyně se proto domnívá, že žalovaný záměrně nepřihlédl k informacím, které svědčí v její prospěch. Konkrétně žalobkyně zmiňuje trestní stíhání jezidského aktivisty S. S., který měl být v zemi původu žalobců obžalován za to, že veřejně hovořil o příkořích, jimž Jezídové v Arménské republice čelí. O perzekuci jmenovaného informovaly organizace Human Rights Watch, USDOS či rádio Svobodná Evropa. Pokud jsou v zemi původu žalobkyně trestně stíhány projevy naznačující diskriminaci Jezídů, pravděpodobně se tak děje ve snaze odradit kritiky od svobodného vyjadřování názorů, a možná proto nemá český zastupitelský úřad informace o tom, že by k diskriminaci Jezídů docházelo. Žalobkyně je s ohledem na výše uvedené názoru, že žalovaný nerespektoval závazný právní názor soudu a že si opětovně neobstaral dostatek relevantních zpráv o zemi původu.
6. Dále žalobkyně nesouhlasí se závěrem žalovaného, který považuje za nepravděpodobné, že by policie nereagovala na ohrožení osoby člověkem s bohatou kriminální minulostí. Žalobkyně se spolu se svým manželem na policii v zemi původu obrátila několikrát, policie se však případem nezabývala. Tato nečinnost byla v příčinné souvislosti s příslušností žalobkyně a jejího manžela k náboženské a etnické skupině Jezídů. Z judikatury NSS podle žalobkyně vyplývá, že pro účely posouzení dostupnosti vnitřní ochrany nepostačuje pouze shromáždění informací o existenci konkrétních prostředků ochrany zakotvených v právním řádu země původu žadatele; žalovaný proto musí zkoumat, zda jsou tyto předpisy v praxi aplikovány. Podstatná je tedy účinnost aplikace záruk zákonnosti. Ochrana, která byla žalobkyni a jejímu manželovi v zemi původu poskytnuta, nebyla dostatečná, protože násilí poté ještě více eskalovalo. Není proto adekvátní po žalobkyni a jejím manželovi požadovat, aby incident hlásili opakovaně, neboť se obávali, že by tím na sebe pouze upozornili. Žalobkyně také nesouhlasí se žalovaným, že nelze usuzovat na nečinnost policejního orgánu z toho, že se žalobkyni a jejímu manželovi nedostalo odpovědi na jejich oznámení do dvou až tří týdnů po ohlášení incidentu; v případě ohrožení života totiž musí policie situaci řešit bezodkladně. Žalovaný se nemohl spokojit se zjištěním, že policie věděla o pronásledování žalobkyně a jejího manžela, ale měl též zkoumat, zda jim byla poskytnuta odpovídající a dostatečná ochrana (§ 2 odst. 6 zákona o azylu). Navíc podle judikatury NSS (rozsudky ze dne 28. 2. 2007, č. j. 4 Azs 146/2006 - 100, a ze dne 9. 2. 2010, č. j. 6 Azs 74/2009 - 51), pokud menšina, jíž je žadatel o azyl

příslušníkem, čelí v zemi původu diskriminaci, není možné neudělit žadateli azyl jen proto, že žadatel nepožádal o pomoc orgány veřejné moci v zemi původu. Argumentaci žalovaného považuje žalobkyně za absurdní: žalobkyni a jejímu manželovi je kladeno za vinu, že se rozhodli rovnou vycestovat, čímž nevyčerpali možnost ochrany před pronásledováním v zemi původu. Pokud by však v zemi původu zůstali po delší dobu a teprve poté o mezinárodní ochranu požádali, žalovaný by jim to jistě vytýkal s tím, že zvolený postup svědčí o menší intenzitě pronásledování a odůvodněných obav. Žalobkyně dále upozorňuje, že v azylových věcech postačí, že je nebezpečí pronásledování přiměřeně pravděpodobné; v případě doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu pak stačí reálné nebezpečí (rozsudek NSS ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82). Žalobkyně navrhla, aby soud napadené rozhodnutí zrušil.

7. Žalovaný ve vyjádření k žalobě zcela odkázal na vyjádření, které podal ve věci žaloby manžela a dcery žalobkyně, jež je u zdejšího soudu vedena pod sp. zn. 53 Az 2/2022. V tomto vyjádření žalovaný uvedl, že byl vázán právním názorem soudu a že podklady pro rozhodnutí dostatečným způsobem doplnil. Žalobci se snaží žalovaným shromážděné podklady relativizovat, nicméně zcela opomíjí vysvětlit, proč jsou zprávy, které žalovaný obstaral, neobjektivní či jaké konkrétní informace v nich chybí. Žalovaný zprávy zkompletoval na základě mnoha relevantních a objektivních zdrojů, mezi kterými jsou i zprávy neziskových organizací jako Transparency International, Human Rights Watch či Freedom House. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl.

Skutková zjištění vycházející z obsahu správního spisu

8. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobkyně požádala o udělení mezinárodní ochrany dne 3. 3. 2019 a dne 6. 3. 2019 poskytla údaje k podané žádosti. Uvedla, že je státní příslušnicí Arménské republiky, jezidské národnosti a náboženského přesvědčení. Není členem žádné politické strany nebo organizace, nemá politické přesvědčení ani není nijak angažována. Je vdána za pana M. T., s nímž je těhotná. Ze země původu odletěli oba dva dne 1. 3. 2019. V členském státě Evropské unie dříve nepobývala, o mezinárodní ochranu nežádala. Je zdravotně v pořádku, neléčí se, nemá žádná omezení. Svoji žádost odůvodnila tím, že se chtěla vdát za svého manžela, ale její otec s tím nesouhlasil. Měla však souhlas své matky, tak se vdát mohla a vdala se. Nyní jim však její otec vyhrožuje zabitím.
9. Při pohovoru před správním orgánem dne 30. 4. 2019 žalobkyně uvedla, že se její situace nezměnila. Její otec chtěl zabít jejího manžela. Pokud by zůstali v zemi původu, byli by již oba mrtví. Její otec byl čtyřikrát trestně odsouzen za zabití a loupeže. Byl několikrát odsouzen, details žalobkyně přesně nezná; když byla malá, byl ve vězení. Jeho chování je abnormální. Rodiče jsou rozvedení, otec s nimi nežil a nestýkali se, matka si to nepřála. Jejího manžela chtěl její otec zabít proto, že ho její manžel třikrát žádal o její ruku, otec však se sňatkem nikdy nesouhlasil; vždy mu řekl, že má jít pryč, že mu žalobkyni nedá. Také říkal, že nemá dceru na vdávání, a pokud si pro ni někdo přijde, podřízne ho. Přesto se však vdala, pro otce je to hanba a chce je potrestat. V jejich komunitě se dcery proti rodičům vůbec nesmí postavit, je to proti tradici. Proto by je její otec zabil, protože je to pro něj hanba, porušení tradice a cti. S manželem se znala od vidění. Dne 8. 1. 2019 ji oslovil, rozuměli si a rozhodli se být spolu. Vzali se 20. 1. 2019 na matrice, oddací list získali 29. 1. 2019. Se sňatkem souhlasila její matka. Dne 1. 2. 2019 pak s manželem utekli do Jerevanu. Neměli žádnou svatební oslavu. Pak se vrátili, ale došlo k incidentu. Její otec se svými „kriminálními kamarády“ přišel k nim domů. Volal, kde je její manžel, že mu podřízne hrdlo. Pak šel za jejím tchánem a říkal, že ji i jejího manžela zabije. Její tchyně

zavolala policii, ale nikdo nepřijel. Její otec se svými přáteli pak zaútočili na jejího tchána rýčem, zlomili mu ruku a zbili ho, až upadl do bezvědomí. Pak odešli. Tchána odvezli do nemocnice. Přijela za ním policie, sepsali protokol, ale pak se neozvali. Její manžel se na policii obrátil znovu, ale ta ho ignorovala. Zemi původu opustili dne 28. 2. 2019, kdy odletěli do Moskvy. Problémům by se nevyhnuli, pokud by se pouze přestěhovali v rámci země původu. Její otec má kontakty v podsvětí, určitě by je našel. Kdyby se obrátila na policii, ta by na její žádost určitě nereagovala. Nevěděla, v jakém stadiu vyšetřování uvedené napadení je. To, že je policie ignorovala, si vysvětluje tím, že považují Jezídy za nevzdělance, nevyvinuté lidi, nedívají se na ně jako na plnohodnotné lidi. Předtím nikdy problém s policií neměla. Jejímu otci je jedno, jestli ho chytí a zavřou, když je zabije. Její zdravotní stav je normální, je ve třetím měsíci těhotenství. Do ČR přijeli, protože o této zemi slyšeli mnoho dobrého, různí lidé říkali, že tuto zemi mají rádi.

10. Součástí spisu je kopie oddacího listu s jeho překladem do českého jazyka.
11. Žalovaný si před vydáním napadeného rozhodnutí obstaral několik tematických zpráv o zemi původu, konkrétně:
 - vlastní rešerši ze dne 30. 11. 2021 nazvanou *Jezídové – demografie, socio-ekonomická situace, přístup státu a postavení ve společnosti*;
 - vlastní rešerši ze dne 2. 9. 2021 nazvanou *Bezpečnostní a politická situace v zemi – vybrané otázky z oblasti svobod a lidských práv*;
 - vlastní rešerši ze dne 22. 9. 2021 nazvanou *Policie – zákonná ustanovení, ochranné mechanismy, korupce, reformy*;
 - vlastní rešerši ze dne 16. 9. 2020 nazvanou *Bezpečnostní vývoj na hranicích Arménie a Ázerbájdžánu, včetně oblasti Náhorního Karabachu*;
 - vlastní rešerši ze dne 24. 11. 2020 nazvanou *Náhorní Karabach: přehled situace*;
 - vlastní rešerši ze dne 29. 3. 2021 nazvanou *Přehled údajů o zemi za rok 2020*;
 - zprávu Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 10. 9. 2020 o situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti;
 - zprávu Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 30. 9. 2021 o postavení Jezídů v Arménii.

Posouzení žaloby soudem

12. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas (rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno dne 1. 3. 2022, a byla tak zachována lhůta stanovená v § 32 odst. 1 zákona o azylu), osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou.
13. Soud rozhodl o žalobě v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání, neboť s tím účastníci vyjádřili souhlas – žalovaný výslovný, žalobkyně implicitní (§ 51 odst. 1 věta druhá s. ř. s.). Dokazování soud neprováděl.
14. Soud posoudil věc po skutkové a právní stránce úplně a *ex nunc* (tj. podle stavu ke dni rozhodnutí soudu). Článek 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“) vyžaduje, aby soudy prvního stupně přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ podle skutkového a právního stavu ke dni rozhodnutí soudu.

Členské státy Evropské unie byly povinny výše uvedené pravidlo transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (viz čl. 51 odst. 1 procedurální směrnice). Protože doposud nebyly do českého právního řádu požadavky čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice promítnuty, ačkoliv transpoziční lhůta již uplynula, má uvedený článek procedurální směrnice přímý účinek. Jelikož žádost o mezinárodní ochranu byla v této věci podána dne 3. 3. 2019, dopadá na toto řízení, včetně řízení o žalobě proti napadenému rozhodnutí, procedurální směrnice, a ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s. se tedy neužije.

15. Podle § 12 písm. b) zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
16. Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečně nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.
17. Podle § 2 odst. 6 věty druhé zákona o azylu se původcem pronásledování nebo vážné újmy rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.
18. Podle § 2 odst. 5 zákona o azylu se ochranou před pronásledováním nebo vážnou újmu rozumí zejména přiměřené kroky příslušných státních orgánů, strany nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území, směřující k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy zejména zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo vážnou újmu, za předpokladu, že je taková ochrana účinná, není pouze přechodná a cizinec k ní má přístup.
19. Soud se nejprve zabýval žalobními body, jimiž žalobkyně zpochybňuje důvody, kvůli nimž jí žalovaný nepřiznal azyl jakožto privilegovanou formu mezinárodní ochrany. V tomto směru je třeba zdůraznit, že žalovaný v novém rozhodnutí o žádosti žalobkyně nejen vycházel z doplněných podkladů, nýbrž rozšířil počet důvodů, pro něž nepřiznal žalobkyni azyl. Žalovaný předně neshledal, že by byl naplněn kauzální nexus mezi jednáním, jehož se žalobkyně obává, a taxativně stanovenými důvody v § 12 písm. b) zákona o azylu. Druhý důvod neudělení azylu spočívá v tom, že žalobkyně má v zemi původu k dispozici vnitrostátní prostředky ochrany před jednáním soukromých osob, které jsou původci pronásledování. Třetí důvod tkví v tom, že žalobkyně může podle žalovaného využít možnosti vnitřního přesídlení. První rozhodnutí žalovaného o žádosti žalobkyně přitom bylo založeno výlučně na výše uvedeném druhém důvodu neudělení azylu, jiné důvody neudělení azylu nejsou z odůvodnění prvního rozhodnutí patrné.
20. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 5 Azs 36/2008 - 119, vyplývá, že žadatel musí pro udělení azylu splnit kumulativně následující podmínky: (1)

musí se nacházet mimo zemi svého původu; (2) musí mít odůvodněný strach [§ 12 písm. b) zákona o azylu]; (3) jemu hrozící újma musí dosahovat intenzity pronásledování [§ 12 písm. b) zákona o azylu ve spojení s § 2 odst. 4 zákona o azylu]; (4) ochrana v zemi původu selhala (§ 2 odst. 5 zákona o azylu); (5) musí být pronásledován z azylově relevantních důvodů [§ 12 písm. b) zákona o azylu]; a (6) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule (§ 15 zákona o azylu). K tomu je třeba doplnit, že k rozhodnutí o neudělení azylu postačuje, že není naplněna byť jen jedna z výše uvedených podmínek. Pokud žalovaný založil závěr o neudělení azylu dle § 12 zákona o azylu na tom, že není splněno několik z těchto podmínek, lze zákonnost napadeného rozhodnutí účinně zpochybnit jen tehdy, pokud jsou v žalobě formulovány žalobní body směřující vůči všem důvodům neudělení azylu, na nichž je napadené rozhodnutí postaveno. Jinými slovy, přezkoumávané rozhodnutí žalovaného ob stojí, pokud byť jeden důvod neudělení azylu byl aplikován v souladu se zákonem nebo ani nebyl zpochybněn v žalobě. I kdyby ostatní důvody neudělení azylu byly aplikovány v rozporu se zákonem, nebylo by to důvodem zrušení napadeného rozhodnutí, neboť jeho výrok by i tak obstál (s ohledem na jeden správně aplikovaný či zcela nezpochybněný důvod neudělení azylu).

21. K prvnímu důvodu neudělení azylu žalovaný uvedl, že žalobkyně ve správním řízení neuvedla žádnou skutečnost, na jejímž základě by mohl dospět k závěru, že se stala v zemi původu z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu terčem adresného zájmu státních orgánů či jiných skupin nebo soukromých osob, které by byly ve své činnosti těmito státními orgány podporovány (čtvrtý odstavec na str. 4 napadeného rozhodnutí). Žalobkyně v žalobě tvrdí, že jí v případě návratu hrozí pronásledování z důvodu její národnosti a jejího náboženství, přičemž se odvolává na úvahu zdejšího soudu obsaženou ve zrušujícím rozsudku. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí není podle soudu zcela zřejmé, jak žalovaný posuzoval splnění podmínky kauzálního nexu s azylově relevantními důvody. V dané věci je zřejmé, že pronásledování žalobkyně ze strany soukromých osob (v čele s jejím otcem), nemá žádnou souvislost s azylově relevantními důvody pronásledování. Otec totiž žalobkyni nevyhrožoval z důvodu jejího náboženství či její národnosti, které mají patrně společné, nýbrž z důvodu porušení etnických tradic a zvyklostí. Osoby, které porušují etnické tradice, nelze považovat za sociální skupinu ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Podmínku kauzálního nexu nicméně nelze hledat pouze ve vztahu k aktu pronásledování, nýbrž může být naplněna ve vztahu k neposkytnutí vnitrostátní ochrany ze strany orgánů státu před pronásledováním soukromými osobami. Je totiž zapotřebí vykládat ji ve smyslu čl. 9 odst. 3 kvalifikační směrnice, podle níž musí existovat souvislost mezi azylově relevantními důvody a pronásledováním nebo neexistencí ochrany před takovým jednáním. Žalobkyně přitom tvrdila, že její národnost a náboženství je důvodem, pro něž jí státní orgány země původu neposkytly (neposkytnou) ochranu před pronásledováním ze strany soukromých osob. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí není zřejmé, zda žalovaný vyložil podmínku kauzálního nexu správně (eurokonformně), tedy v souladu s čl. 9 odst. 3 kvalifikační směrnice. Jelikož žalovaný učinil závěr, že žalobkyně má přístup k účinné ochraně v zemi původu, logicky se již nezabýval tím, zda neexistuje kauzální nexus mezi azylově relevantními důvody a odepřením ochrany.
22. Z výše uvedeného vyplývá, že soud nemůže učinit závěr ohledně naplnění prvního důvodu neudělení azylu, aniž by posoudil splnění podmínek pro aplikaci důvodu druhého (tedy dostupnost účinné vnitrostátní ochrany, z které není žalobkyně vyloučena z důvodu své národnosti či náboženství).

23. Soud tedy přistoupil k posouzení žalobních bodů směřujících proti druhému důvodu neudělení azylu, jímž je dostupnost účinné vnitrostátní ochrany před jednáním soukromých osob. Žalobkyně uvedla jako původce pronásledování svého otce, tedy osobu soukromou. Soukromou osobu lze považovat za původce pronásledování, pokud je prokázáno, že stát není schopen nebo ochoten poskytnout ochranu před pronásledováním, a to ochranu účinnou a nikoliv pouze dočasnou. Má se zpravidla za to, že ochrana před pronásledováním je poskytována, pokud stát učiní přiměřené kroky k zabránění pronásledování, mimo jiné zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo způsobení vážné újmy, k níž má žadatel přístup (čl. 7 odst. 2 kvalifikační směrnice). Tímto druhým důvodem neudělení azylu se soud zabýval ve zrušujícím rozsudku a ve vztahu k němu žalovanému uložil doplnit skutkový stav opatřením dalších zpráv o zemi původu.
24. Žalobkyně namítá, že se žalovaný dostatečně nevěnoval situaci Jezídů v jejich zemi původu a že nedostal požadavku zdejšího soudu, který žalovaného ve zrušujícím rozsudku zavázal k tomu, aby si o situaci jezidské menšiny v zemi původu obstaral důvěryhodné, vyvážené, transparentní a aktuální zprávy ověřené z různých zdrojů. Dle žalobkyně žalovaný ani napodruhé nezajistil dostatečné podklady pro vydání rozhodnutí a záměrně shromáždil pouze takové informace, které svědčí v neprospěch žalobkyně, ačkoliv i ve veřejně dostupných zdrojích lze dohledat např. informace o perzekuci předsedy nevládní organizace Jezidské centrum pro lidská práva S. S., který čelí trestnímu obvinění za to, že otevřeně hovořil o diskriminaci Jezídů v Arménii. Žalobkyně trvá na tom, že Jezidové nejsou v Arménii považováni za plnohodnotné lidi a že se značně liší přístup policejních orgánů v závislosti na tom, oznámí-li jim protiprávní jednání „běžný“ Armén, a oznámí-li ho Jezid. Právě oznámení žalobkyně a jejího manžela o tom, že jim hrozí bezprostřední nebezpečí ze strany soukromé osoby, bylo policejními orgány dle názoru žalobkyně evidentně ignorováno, protože se rozhodli ze své vlasti vycestovat.
25. Napadené rozhodnutí je založeno na úvaze, že žalobkyně a její manžel před odchodem ze země původu nevyčerpali všechny dostupné vnitrostátní prostředky ochrany před výhrůžkami ze strany soukromých osob, a nelze tedy dovodit odpovědnost státu za odůvodněné obavy žalobkyně z pronásledování ze strany soukromých osob. Je nicméně třeba zdůraznit, že po žadateli lze požadovat vyčerpání všech dostupných vnitrostátních prostředků ochrany pouze tehdy, jsou-li pro něj dostupné a účinné. Žalobkyně a její manžel vysvětlovali, proč nevyčkávali delší čas na reakci policie, tím, že jakožto příslušníci menšiny nemají přístup k účinné ochraně. Bylo tedy povinností žalovaného, pokud chtěl žalobkyni vytýkat, že nevyužila všech dostupných vnitrostátních prostředků ochrany, aby pomocí zpráv o zemi původu prokázal, že osoby v postavení žalobkyně mají přístup k takovým prostředkům a že se jedná o prostředky účinné (viz rozsudek NSS ze dne 18. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008 - 101).
26. Co se týče rozdělení břemena tvrzení a břemena důkazního mezi žadatele a žalovaného v řízení o udělení mezinárodní ochrany, vyplývá z judikatury NSS, že břemeno tvrzení tíží žalobce, kteří měli uvést důvody, které je možné pod § 12 zákona o azylu podřadit (srov. rozsudek NSS ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63). Břemeno důkazní je pak rozloženo mezi žalobce a žalovaného. Prokazovat jednotlivá fakta je povinen primárně žadatel, nicméně žalovaný je povinen zajistit k dané žádosti maximální možné množství důkazů, a to jak těch, které vyvracejí tvrzení žadatele, tak těch, které je podporují. Uvede-li žadatel skutečnosti, jež by mohly nasvědčovat závěru, že opustil zemi původu pro některý

z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, je povinností žalovaného vést zjišťování skutkového stavu takovým způsobem, aby byly odstraněny nejasnosti o žadatelových skutečných důvodech odchodu ze země původu (srov. rozsudek NSS ze dne 19. 8. 2005, č. j. 4 Azs 467/2004 - 89, č. 1095/2007 Sb. NSS). Žalovaný tak nese odpovědnost za náležité zjištění reálií o zemi původu (srov. rozsudek NSS ze dne 25. 7. 2005, č. j. 5 Azs 116/2005 - 58). Za tímto účelem je žalovaný povinen si zajistit zprávy o zemi původu, které musí být důvěryhodné, vyvážené, ověřené z různých zdrojů, transparentní a aktuální. Zároveň se musí týkat otázek, které jsou v té které věci důležité pro posouzení případu (srov. rozsudek NSS ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81, č. 1825/2009 Sb. NSS).

27. Z práve uvedeného tak vyplývá, že žalobkyně byla povinna v řízení uvést tvrzení, z nichž vyplývají azylově relevantní důvody. Přinejmenším co do otázky diskriminace Jezídů v zemi původu této své povinnosti dostala, když popsala kontakt s policií a obecně uvedla situaci této skupiny. Žalovaný byl proto povinen zajistit dostatečné podklady pro zjištění situace v zemi původu, a to bez ohledu na to, zda podporují verzi žalobkyně, nebo ji vyvracejí.
28. Ve zrušujícím rozsudku zdejší soud rozhodl, že žalovaný zajistil zprávy, které se týkaly mj. situace jezidské menšiny v Arménii, a že čerpal z aktuálních informací a důvěryhodných zahraničních zdrojů. Dospěl však současně k závěru, že tyto zprávy nemohou poskytnout ucelený obraz o situaci této menšiny v zemi původu žalobců, a nepředstavují tak dostatečný podklad pro závěr, že Jezídové v Arménii nejsou diskriminováni. Ze zpráv, které žalovaný před vydáním prvního rozhodnutí obstaral, se totiž naopak podávaly informace o šikaně jezidských dětí ve školách, šikaně příslušníků etnických menšin během vojenské služby či diskriminaci Jezídů ze strany místních úřadů a bezpečnostních složek. Ve zprávě o bezpečnostních složkách země původu pak byla uvedena mj. informace, že arménská policie kvůli statistikám odkládá složité případy a mnohdy záleží na tom, *mezi kým prověřovaný incident vznikl*, což korespondovalo s výpověďmi žalobců stran postavení jezidské menšiny v arménské společnosti a vztahu bezpečnostních složek na lokální úrovni k ní. Za stavu, kdy žalovaný přesvědčivým způsobem nepodložil, že se žalobkyně může spoléhat na efektivní ochranu ze strany státní moci v zemi původu, byl dle soudu předčasný závěr, že je po žalobkyni skutečně možné spravedlivě požadovat, aby vyčkávala na další postup arménské policie, již bylo oznámeno pronásledování žalobkyně a jejího manžela soukromou osobou. Vnitrostátní ochranu je totiž zapotřebí považovat za nedostatečnou, pokud stát není schopen nebo ochoten ochranu poskytnout. Soud tedy musí nyní posoudit, zda žalovaný napodruhé obstaral relevantní zprávy o zemi původu, z nichž se podávají informace dostačující pro učinění závěru, že arménské státní orgány jsou schopny zajistit žalobkyni dostatečnou ochranu před pronásledováním ze strany soukromé osoby, byť pochází z téže etnické a náboženské komunity a je rodinným příslušníkem osob, jimž vyhrožuje, a že měla žalobkyně se svým manželem v zemi původu vyčkat výsledku vyšetřování ohlášeného incidentu.
29. Po vydání zrušujícího rozsudku a vrácení věci soudem žalovanému učinil žalovaný přípisem ze dne 14. 9. 2021 několik dotazů na Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. Žalovaný se tázal, jaká je situace Jezídů v Arménii a zda jsou Jezídové vystaveni diskriminaci ze strany státních orgánů; zda mají Jezídové reálnou možnost ohlásit policii trestnou činnost a jaká je v takovém případě efektivita policejního vyšetřování; zda mají Jezídové možnost podat na policii stížnost, jsou-li policejní orgány nečinné či dopouštějí-li se pochybení, a zda jsou podané stížnosti účinně prošetřovány. Odpovědi obsažené ve

zprávě Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 30. 9. 2021 byly žalovaným promítnuty do odůvodnění napadeného rozhodnutí, které soud rekapituloval výše pod bodem 3 rozsudku. Dle zprávy MZV ČR tedy Jezídové v zemi původu žalobců diskriminaci nečelí a ze strany státních institucí se jim dostává stejných práv jako Arménům. V přístupu k policejní ochraně a v chování bezpečnostních složek „nejsou *a priori* rozdíly“. MZV ČR se přitom odvolávalo rovněž na slova „předního představitele arménských Jezídů“ A. Š., jenž měl uvést, že „Arménie je v regionu k Jezídům zdaleka nejvstřícnější zemí“. Žalovaný též vycházel z vlastní aktualizované rešerše ze dne 30. 11. 2021 *Jezídové – demografie, socio-ekonomická situace, přístup státu a postavení ve společnosti*, v níž je nově odkazováno na slova předsedy Národního svazu Jezídů Ch., který měl veřejně hovořit o neexistenci diskriminace jezídské menšiny v Arménii.

30. Byť žalovaný napodruhé své rozhodnutí podložil vícero informacemi o zemi původu žalobkyně, a zejména o postavení jezídské komunity v Arménii, ani nyní se soud nedomnívá, že shromážděné informace postačují pro závěr o nesplnění podmínek pro udělení azylu žalobkyni pro obavy z údajného pronásledování. Argumentuje-li žalobkyně v žalobě, že zprávu MZV ČR, jejíž obsah byl zakomponován do odůvodnění napadeného rozhodnutí (přičemž především v tomto ohledu se napadené rozhodnutí liší od prvního rozhodnutí žalovaného, soudem zrušeného), nelze „stavět na roveň zprávám o zemi původu zpracovanými podle jasné metodiky s pomocí ověřovaných transparentně uvedených zdrojů“, soud se s tímto názorem v zásadě ztotožňuje. Zprávy od zastupitelských úřadů a konzulátů sice nepochybně jistou relevanci mohou mít, avšak učinil-li žalovaný v napadeném rozhodnutí závěr o tom, že se žalobkyni dostane efektivní ochrany před pronásledováním v zemi původu toliko na základě neozdrojované zprávy MZV ČR a na základě údajného výroku předsedy Národního svazu Jezídů Ch. o neexistenci diskriminace Jezídů v Arménii, má jej soud za unáhlený.
31. Na tomto místě soud opětovně připomíná závěry shora již uvedeného (a žalobkyní v žalobě citovaného) rozsudku NSS ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81, č. 1825/2009 Sb. NSS, z něhož se podává, že informace o zemi původu použité ve věci mezinárodní ochrany musí být v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné. Právě s ohledem na tuto judikaturu zavázal soud žalovaného, aby si k situaci jezídské menšiny v zemi původu žalobců zajistil „*důvěryhodné, vyvážené, transparentní a aktuální zprávy ověřené z různých zdrojů*“. Tomuto požadavku však žalovaný nedostál. Podklady, které zajistil, uvedené podmínky – stran otázky postavení jezídské komunity v Arménii a stran možnosti přístupu této menšiny k policejní ochraně – samy o sobě nesplňují.
32. Zásadním nedostatkem zprávy MZV ČR je, že v ní zcela absentuje popis použité metodologie. Ve zprávě jsou předkládány závěry o postavení Jezídů v Arménii, aniž by bylo zřejmé, z čeho autor zprávy (tedy Ministerstvo zahraničních věcí České republiky prostřednictvím Velvyslanectví České republiky v Jerevanu) své poznatky čerpá. Ze zprávy lze zjistit pouze to, že česká konzulka hovořila s předsedou Národního svazu Jezídů A. Š.. Ze zprávy nicméně nelze zjistit, zda všechny v ní uvedené informace byly sděleny autorovi zprávy panem Š., popř. co vše uvedený reprezentant Jezídů přesně uvedl. Ve zprávě je odkazováno na pana Š. pouze ve vztahu k floskulím a obecným sdělením. Lze se domnívat, že autor zprávy čerpal i z dalších poznatků, které získali pracovníci velvyslanectví při svém pobytu v této zemi, a informací z místních zdrojů (žurnalistických sdělení, oficiálních zpráv státních orgánů a nevládních organizací apod.). Odkazy na zdroje však ve zprávě

zcela absentují, informace v ní obsažené tedy nejsou ověřitelné (dohledatelné). Zásadním způsobem je zpochybněna i vyváženost této zprávy, neboť ačkoliv je prezentována tak, že vychází z informací poskytnutých představiteli jezídké komunity, nijak se nevypořádává s vyjádřeními jiných představitelů této komunity. Např. S. S., ředitel Jezídkého centra pro lidská práva v Arménii, byl v době zpracování zprávy trestně stíhán kvůli obsahu rozhovoru, který poskytl a v němž měl vyjádřit připomínky k tvrzení, že Jezídi nejsou ve společnosti nijak diskriminováni. K vyváženosti zprávy by jistě přispělo, pokud by v ní její autor zachytil podstatu těchto výhrad pana S., které byly veřejně prezentovány.

33. Kromě naprosté neověřitelnosti a nevyváženosti obsahu zprávy MZV ČR je zapotřebí jí vytknout i obsahovou neurčitost. Odkazuje-li Ministerstvo zahraničních věcí ČR na slova představitele Jezídků A. Š., uvádí soud, že ani z jeho slov přesvědčivým způsobem nevyplývá, že se Jezídkům v Arménii dostává ochrany srovnatelné se zbylou arménskou populací. Ve světle veřejně známých informací o nepříznivém postavení Jezídků na Blízkém Východě, zejména pak v kontextu nedávné genocidy Jezídků v Iráku, totiž výrok, že Arménie je v regionu k Jezídkům zdaleka nejvstřícnější zemí, nutně nevypovídá o tom, že se Jezídkové v Arménii těší stejným právům a že orgány státní moci k tomuto etniku přistupují bez jakékoliv diskriminace. Ani výrok, že mezi Armény a Jezídky nejsou v přístupu k policejní ochraně *a priori* rozdíly, dle názoru soudu nevyznívá zcela jednoznačně. Tvrzení, že případy pochybení jednotlivých policistů vůči Jezídkům jsou prošetřovány a v případě potvrzení jsou vyvozeny osobní důsledky, není jednoznačné z toho hlediska, zda se vztahuje i na případy, kdy je Jezídkům odepřena policejní ochrana, nebo na případy, kdy policie neoprávněně zakročí vůči Jezídkovi jakožto podezřelému. Není z něj ani zřejmé, zda je policie ochotna řešit i spory mezi dvěma členy jezídké komunity. Těmto obsahovým nejednoznačnostem by bylo možné předejít, pokud by zpráva obsahovala ucelený popis rozhovoru konzulky s panem Š., čemuž tak však není. Zpráva je tak založena na interpretaci jednotlivých sdělení pana Š., která mohou být vytržena z kontextu (vzhledem k absenci kontextu nelze toto ověřit). Není zřejmé, proč nebyl pan Š. dotazován i na výskyt vražd ze cti v komunitě Jezídků, což byla jedna z otázek položených žalovaným zpracovateli zprávy, na kterou velvyslanectví odpovědělo, že k ní nemá žádné poznatky.
34. Další zpráva, na kterou žalovaný hojně odkazuje, byla zpracována Ministerstvem vnitra České republiky (*Jezídkové – demografie, socio-ekonomická situace, přístup státu a postavení ve společnosti*), tedy orgánem, jenž rozhoduje o žádostech o udělení mezinárodní ochrany. Tato zpráva má podobu kompilátu, kdy jsou citována či parafrázována tvrzení obsažená v jiných zprávách o zemi původu. Jednotlivá tvrzení jsou sice opatřena odkazy na zdroj, což však nic nemění na tom, že tato metoda kompilátu se nejeví jako vhodná, neboť již z povahy věci může vést k dezinterpretaci informací obsažených v citovaných zprávách v důsledku jejich vytržení z kontextu či nevýstižného parafrázování. Tato metoda může být rovněž spojena se selekcí informací prezentovaných v této rešerši. Nejvyšší správní soud potvrdil, že takto zpracované zprávy o zemi původu mají značně problematickou důkazní hodnotu (viz rozsudek ze dne 24. 11. 2020, č. j. 4 Azs 175/2020 - 49). Konkrétně zpráva Ministerstva vnitra použitá v dané věci připouští, že v minulosti existovaly informace o nerovném postavení Jezídků v Arménii, nicméně v současnosti tomu tak prý již není, což má vyplývat z výše uvedené zprávy MZV ČR. Vzhledem k nedostatkům, které soud vytkl zprávě MZV ČR, je zřejmé, že ji nelze užívat jako podklad, jenž by byl schopen doložit změnu v postavení jezídké komunity. Tento kompilát zpracovaný na základě

řešerše žalovaným tak může sloužit nanejvýš jako základní vstup do dané problematiky, nikoliv však jako stěžejní podklad, na němž by mělo být založeno napadené rozhodnutí.

35. Opodstatněnost pochyb, zda žalovaným shromážděné zprávy o zemi původu jsou objektivní, potvrzuje zpráva Ministerstva zahraničních věcí Spojených států amerických o dodržování lidských práv v Arménii za rok 2021 dostupná na <https://www.ecoi.net/en/document/2071159.html>, která sice byla publikována až po vydání napadeného rozhodnutí, týká se však časového období, které je rozhodné i pro nyní posuzovanou věc. Ve zprávě je obsažena informace o perzekuci jezidského aktivisty S. S. (o němž žalobkyně hovoří v žalobě), ale rovněž to, že právo je v Arménii vymáháno rozdílně v závislosti na národnosti dotčených osob. Dále se v ní uvádí, že úřady na jedné straně vyšetřily více než sto trestných činů souvisejících s údajným násilím nebo obtěžováním ze strany Ázerbájdžánců vůči Arménům, avšak na straně druhé se orgány státní moci nezabývaly obviněními z porušování lidských práv vůči Jezídům. Tyto informace tedy do značné míry odporují těm, které jsou obsaženy ve zprávě MZV ČR a kompilátu Ministerstva vnitra.
36. Žalovaný dále vyšel ze své vlastní zprávy *Policie – zákonná ustanovení, ochranné mechanismy, korupce, reformy*. Ta popisuje závažné systémové nedostatky ve fungování policie, k nimž docházelo v minulosti a jejichž důsledkem je masivní nedůvěra občanů v policii. Dále zmiňuje politické deklarace o snaze reformovat policii a popisuje některé záměry. Zpráva nijak nehodnotí, do jaké míry je v době jejího vyhotovení policejní ochrana dostupná soukromým osobám a efektivní (zda je dostupná všem osobám a poskytuje ochranu před jednáním všech osob, zda je ochrana bezpodmínečná a zda existují regionální rozdíly). Zpráva se vůbec nevěnuje otázce ochrany poskytované národnostním či náboženským menšinám ani tomu, zda je policie ochotná a schopná zakročit i v případě komunitních sporů (tedy sporů osob v rámci téže menšinové komunity).
37. Soud tedy shrnuje, že ani v dalším řízení žalovaný neshromáždil takové podklady, na jejichž základě by bylo možné učinit přesvědčivý závěr, že osoby v obdobném postavení, jaké ve společnosti náleží žalobkyni, se mohou v Arménii domoci účinné ochrany v obdobném typu sporů se soukromými osobami, jemuž byla vystavena i žalobkyně. Předpoklad žalovaného, že není pravděpodobné, že by se policie nezabývala vyhrožováním a fyzickým napadením ze strany recidivisty, jenž byl již odsouzen i za násilnou trestnou činnost, není jakkoliv podložen, neboť se dostatečným způsobem nevypořádává s námitkou absence účinné ochrany poskytované Jezídům (*nota bene* v případě sporu uvnitř této minoritní komunity, navíc v rámci rodiny). Závěr, na němž spočívá napadené rozhodnutí, není opřen o dostatečně spolehlivé či podrobné zprávy o zemi původu. V dalším řízení se tedy bude žalovaný důkladně zabývat otázkou, zda jsou Jezídové v zemi původu žalobkyně diskriminováni státními úřady (zejména policií), zda mají Jezídové možnost se reálně domoci ochrany či zda v trestních věcech, které vyvěrají ze sporů v rámci této komunity či v nichž figuruje Jezíd na straně poškozeného, postupují policejní orgány stejně aktivně jako ve věcech ostatních obyvatel a zda lze poskytovanou ochranu hodnotit jako dostupnou a efektivní (nikoliv pouze formální). K tomu si vyžádá zprávy o zemi původu, které budou splňovat kritéria dovozená výše citovanou judikaturou NSS. Na základě takto zjištěného skutkového stavu pak žalovaný posoudí, zda bylo možné po žalobkyni spravedlivě požadovat, aby v zemi původu vyčkávala dalšího postupu policejních orgánů, či aby uplatňovala další vnitrostátní prostředky ochrany. Pokud snad žalovaný není objektivně schopen zajistit zprávy o zemi původu, které by splňovaly výše

uvedená kritéria a poskytovaly odpovědi na otázky, jimiž je zapotřebí se v dané věci zabývat, tedy nachází se v důkazní nouzi, nezbyvá mu než postupovat ve prospěch žalobkyně (srov. např. rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2020, č. j. 5 Azs 466/2019 - 41).

38. Soud uzavírá, že druhý důvod neudělení azylu nemůže obstát, neboť nemá oporu v obsahu správního spisu. V návaznosti na to je třeba uzavřít, že neobstojí ani závěr žalovaného týkající se prvního důvodu neudělení azylu, neboť v řízení nebylo prokázáno, že žalobkyni nebude odepřena ochrana ze strany státu z důvodu jejího náboženství či její národnosti. Nelze proto učinit přesvědčivý závěr, že absentuje kauzální nexus mezi nedostupností účinné ochrany před pronásledováním ze strany soukromých osob a azylově relevantním důvodem (národnost, náboženství).
39. K třetímu důvodu neudělení azylu (možnosti vnitřní ochrany) žalovaný uvedl jen tolik, že podle zprávy o zemi původu se může žalobkyně v zemi původu volně pohybovat. Žalobkyně v žalobě namítá, že nemůže využít vnitřní ochrany. Závěr žalovaného je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů, neboť se vůbec nevypořádává s požadavky, které musí být splněny, aby bylo možné učinit závěr o možnosti vnitřní ochrany. Podle rozsudku NSS ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 - 93, je nezbytné při posuzování možnosti vnitřní ochrany zhodnotit především reálnost (faktickou i právní), přiměřenost, rozumnost a smysluplnost tohoto řešení. Je třeba se zabývat zejména její dostupností, celkovými poměry panujícími v zemi původu, osobními poměry žadatele (např. pohlaví, etnická příslušnost, rodinné vazby, zdravotní stav, věk a ekonomická situace), účinností vnitřní ochrany a postavením žadatele po jeho přesunu z hlediska respektování a zajištění základních lidských práv v místě vnitřní ochrany. Rovněž je třeba zvážit bezpečnost žadatele, a to jak při přesunu do cílové části země, tak po jeho přesídlení (viz též rozsudek NSS ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 - 74). Žalovaný tato hlediska vůbec nehodnotil a vyšel z prosté skutečnosti, že se žalobkyně může po zemi původu volně pohybovat. Nevypořádal se ani s tvrzením žalobkyně, která poukázala na to, že její otec ji dokáže najít díky svým kontaktům v kriminálním podsvětí, ani s tvrzením manžela žalobkyně, který vypověděl, že je tchán vypátral i v Jerevanu, kde pobývali před odchodem ze země u příbuzných, a že Jezídi o sobě vzájemně vědí, kdo kde pobývá (tedy tchán je bude moci kdekoliv vypátrat). Pokud by se snad v dalším řízení žalovaný domníval, že se může žalobkyně zcela „odstříhnout“ od jezídské komunity, a zabránit tak tomu, aby je otec vypátral, musí se zabývat rovněž tím, zda to lze po ni legitimně požadovat, neboť právě prostřednictvím života v komunitě se posiluje národnostní a náboženská identita Jezídů. Ani třetí důvod neudělení azylu tak neobstojí.
40. Poté, co soud dospěl k závěru, že rozhodnutí o neudělení azylu nemůže obstát, mohl by bez dalšího zrušit celé rozhodnutí žalovaného. Soud se přesto dále zabýval tím, zda obstojí rozhodnutí o neudělení doplňkové ochrany, neboť to může mít význam pro další vedení řízení.
41. Žalovaný opřel rozhodnutí o neudělení doplňkové ochrany rovněž o tři důvody. První důvod spočívá v tom, že jednání, jemuž byla žalobkyně vystavena v zemi původu, nedosáhlo svou intenzitou mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání (nejedná se tedy o vážnou újmu). Druhý důvod neudělení doplňkové ochrany spočívá v tom, že žalobkyně má v zemi původu k dispozici vnitrostátní prostředky ochrany před jednáním soukromých osob, které jsou původci tohoto jednání. Třetí důvod tkví v tom, že žalobkyně může podle žalovaného využít možnosti vnitřního přesídlení. První rozhodnutí

žalovaného o žádosti žalobkyně přitom bylo založeno výlučně na výše uvedeném druhém důvodu neudělení doplňkové ochrany, jiné důvody neudělení doplňkové ochrany nejsou z odůvodnění prvního rozhodnutí patrné. I ve vztahu k této části rozhodnutí žalovaného tedy došlo k rozšíření jeho důvodů.

42. Pokud jde o druhý a třetí důvod neudělení doplňkové ochrany, lze plně odkázat na výše uvedené posouzení druhého a třetího důvodu neudělení azylu. Závěry výše učiněné totiž dopadají nejen na tu část rozhodnutí, která se týká azylu, ale též na část týkající se doplňkové ochrany.
43. Pokud jde o první důvod neudělení doplňkové ochrany, žalovaný jej odůvodňuje tím, že žalobkyně neuvedla jinou překážku návratu do země důvodu, kromě obavy, že ji a jejího manžela zavraždí její otec. Kvůli incidentu, kdy její otec fyzicky napadl jejího tchána, se rodina obrátila na policii. Z toho žalovaný dovodil, že žalobkyni v případě návratu do země původu nehrozí mučení nebo nelidské či ponižující zacházení.
44. Ustanovení § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, které upravuje jednu z podob vážné újmy, užívá terminologii Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), konkrétně přebírá její čl. 3. Podle Evropského soudu pro lidská práva, jenž je povolán k interpretaci a aplikaci Úmluvy, se nelidským zacházením rozumí buď přímo ublížení na zdraví, nebo intenzivní fyzické či psychické utrpení (viz rozsudek velkého senátu ze dne 1. 6. 2010 ve věci Gäfgen proti Spolkové republice Německo, stížnost č. 22978/05, bod 89). Ponižujícím zacházením ve smyslu čl. 3 Úmluvy je zacházení, které vyvolává u oběti pocity strachu, úzkosti a méněcennosti, které jsou schopny ji ponižet a pokořit a případně překonat její fyzický nebo duševní odpor. Ponižujícím zacházením je i jednání, které přimělo oběť chovat se proti své vůli nebo svědomí. Není přitom určující, zda jednání bylo úmyslné a směřovalo k pokoření jedince (rozhodnutí velkého senátu ESLP ze dne 11. 6. 2006 ve věci Jalloh proti Spolkové republice Německo, stížnost č. 54810/00, bod 68). V této souvislosti lze doplnit, že z čl. 3 Úmluvy vyplývá závazek smluvních států přijmout legislativní rámec pro předcházení a potrestání nelidského či ponižujícího zacházení, jehož se dopustily soukromé osoby, a dále závazek aplikovat tyto právní normy v případě bezprostředního nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení ze strany konkrétní soukromé osoby, nebo v případě, že k takovému jednání již došlo, a to za účelem poskytnutí ochrany oběti a potrestání pachatele (rozhodnutí ESLP ze dne 28. 5. 2013 ve věci Eremia proti Moldavské republice, stížnost č. 3564/11). Jde tedy o závazek, jenž obsahuje totožné elementy jako § 2 odst. 5 zákona o azylu.
45. Žalobkyně při pohovoru uvedla, že jí a jejímu manželovi vyhrožoval její otec tím, že je zabije. Dále popsala, že se je otec snažil vypátrat v zemi původu a že vážně zranil jejího tchána. Intenzitu jednání, jehož se žalobkyně obává, nelze redukovat jen na to, co se doposud odehrálo v zemi původu, tedy že žalobkyně osobně byla pouze terčem slovních výhrůžek. S ohledem na výpověď žalobkyně je zřejmé, že vážnou újmu, které se obává a před níž s manželem uprchli, spatřuje minimálně v ublížení na zdraví, či dokonce smrti, kterou jí otec slovně vyhrožoval. Že je otec schopen fyzického násilí s následkem ublížení na zdraví dokládá nejen to, že byl v minulosti odsouzen za násilnou trestnou činnost, ale i to, že úderem lopaty zlomil ruku tchánovi žalobkyně, a že si s sebou za účelem „vyřízení účtů“ přivedl „kumpány“. Ublížení na zdraví je třeba podle judikatury ESLP považovat za nelidské zacházení (viz též rozsudek NSS ze dne 30. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 - 62). Závěr žalovaného, že jednání, jehož se žalobkyně obává, nedosahuje intenzity vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, je nezákonný.

46. Soud naopak neshledal důvodným žalobní bod, jímž žalobkyně napadala údajný závěr žalovaného, že jí v zemi původu nehrozí opakování incidentu, kvůli němuž ze země původu odjela. Žalobkyně v této souvislosti poukazuje na čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice, nesouhlasí s hodnocením žalovaného, že incident byl pouze ojedinělý a nahodilý, a poukazuje na judikaturu týkající se požadované míry pravděpodobnosti, že bude žadatel vystaven pronásledování či vážné újmě (rozsudek NSS ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82). Z odůvodnění napadeného rozhodnutí podle soudu neplyne, že by žalovaný neudělil žalobkyni azyl či doplňkovou ochranu z důvodu, že pravděpodobnost opakování jednání, které je pronásledováním či vážnou újmu, nedosahuje potřebné úrovně (tedy je nízká). Žalovaný vycházel z toho, že státní orgány země původu jsou schopny poskytnout žalobkyni ochranu před tímto jednáním, považoval za nepravděpodobné, že by nestíhaly recidivistu, který byl již v minulosti odsouzen. Tato skupina výtek žalobkyně se tedy míjí s rozhodovacími důvody žalovaného.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

47. Vzhledem k výše uvedenému soud zrušil napadené rozhodnutí pro vady řízení dle § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. a pro nezákonnost dle § 78 odst. 1 s. ř. s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
48. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něž má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V řízení byla plně úspěšná žalobkyně. Té však žádné náklady v řízení nevznikly. Žalobkyně byla osvobozena od soudních poplatků podle § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a nebyla ani zastoupena, tudíž jí nevznikly náklady v souvislosti s právním zastoupením. Žalovaný neměl ve věci úspěch, nemá proto na náhradu nákladů řízení právo.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 30. června 2022

Tomáš Kocourek, v. r.
soudce